

Verslag over 2019 van Eurojust inzake terrorismebestrijding

Datum: december 2020

URL: <https://europa.eu/!kc74cG>

Gezien de ontwikkeling van de bedreiging voor de veiligheid en de veranderende complexiteit van terroristische aanslagen en terroristische activiteiten tegen EU-lidstaten, is het duidelijk geworden dat het voor een efficiënte justitiële respons tegen terrorisme nodig is om verder te kijken dan het eigen rechtsgebied. Om de uitdagingen efficiënt aan te pakken, moeten de bevoegde nationale autoriteiten met elkaar en met de desbetreffende EU- en internationale instanties samenwerken en coördineren, en op een tijdige en uitgebreide manier informatie delen.

Het *Verslag over 2019 van Eurojust inzake terrorismebestrijding* geeft een overzicht van de activiteiten van Eurojust op het gebied van terrorismebestrijding (TB) in 2019, op basis van het mandaat van Eurojust en met als doel de efficiënte justitiële respons tegen terrorisme te versterken. Het biedt inzicht in het toenemende aantal complexe en diverse onderzoeken en vervolgingen in het kader van TB die door Eurojust worden gecoördineerd, benoemt uitdagingen en beste praktijken en verwijst naar voorbeelden van de bijstand die Eurojust de nationale autoriteiten heeft verleend.

Onderzoeken en vervolgingen in het kader van TB waarvoor Eurojust om bijstand is verzocht, betroffen terroristische aanslagen en andersoortige terroristische activiteiten die werden gepleegd door terroristische netwerken, terroristische cellen of afzonderlijke individuen. Er werden specifieke uitdagingen benoemd met betrekking tot de behandeling van verzoeken op basis van instrumenten voor wederzijdse erkenning, verzoeken om wederzijdse rechtshulp ('mutual legal assistance' – MLA) en vaststelling van het (meest geschikte) rechtsgebied voor vervolging.

Dankzij het unieke mandaat en de unieke expertise van Eurojust heeft het agentschap de nationale autoriteiten kunnen bijstaan in alle fasen van gerechtelijke procedures en met betrekking tot alle vormen van terrorisme. Met de inwerkingtreding van [Verordening \(EU\) 2018/1727](#) betreffende het Agentschap van de Europese Unie voor justitiële samenwerking in strafzaken (Eurojust) op 12 december 2019 is het vermogen van Eurojust om bijstand en coördinatie te verlenen aan onderzoeken en vervolgingen verder versterkt.

Bij de door Eurojust gecoördineerde onderzoeken en vervolgingen in het kader van TB werd juridische en operationele bijstand verleend die was afgestemd op de specifieke behoeften van elk geval. De coördinatievergaderingen van Eurojust droegen bij aan het vormen van een consensus over de vermeende terroristische activiteiten, het vaststellen van verbanden tussen onderzoeken, het bespreken van behoeften op het vlak van samenwerking en coördinatie, en het overeenkomen van de beste vervolgstappen. Gemeenschappelijke onderzoeksteams (GOT's) die met de hulp en financiering van Eurojust zijn opgezet, werden gezien als efficiënt instrument voor justitiële samenwerking om de uitdagingen aan te pakken waar de betreffende staten mee te kampen hebben. Dankzij deze hulpmiddelen kunnen de staten informatie en bewijsmateriaal direct delen en hun onderzoeks- en vervolgingsstrategieën bespreken, afspreken en coördineren.

De doorgifte van (kopieën van) Europese onderzoeksbevelen (EOB's) en MLA-verzoeken en de uitvoering ervan via Eurojust zijn een gevestigde en efficiënte praktijk geworden om te waarborgen dat de documenten de justitiële autoriteiten waaraan ze zijn gericht zo spoedig mogelijk bereiken en om te garanderen dat er waar nodig passende follow-up plaatsvindt.

In de onderzoeken en vervolgingen betreffende TB die in 2019 zijn gecoördineerd, was het mede dankzij de bijstand van Eurojust dat de uitwisseling van informatie over daarmee verband houdende

procedures werd gegarandeerd en dat de reikwijdte van onderzoeken en toekomstige vervolgingen in kaart werd gebracht om vast te stellen of het risico bestond van inbreuk op het beginsel *ne bis in idem* en om mogelijke gecoördineerde strategieën te ontwikkelen om dergelijke inbreuken te vermijden.

Door de TB-zaken die voor bijstand aan Eurojust werden doorverwezen, is duidelijk geworden dat internationale justitiële samenwerking een krachtig instrument is voor het waarborgen en garanderen van de rechten van slachtoffers van terrorisme en hun familie. Door middel van justitiële samenwerking en met behulp van Eurojust kunnen de nationale autoriteiten waarborgen dat buitenlandse slachtoffers op de hoogte worden gesteld van hun rechten in het land waar een terroristische aanslag heeft plaatsgevonden en dat die rechten onmiddellijk na de aanslag, gedurende het onderzoek en in de rechtszaal worden gegarandeerd.

Aangezien TB-onderzoeken in de EU-lidstaten vaak verder reiken dan de EU, droegen verbindingfunctionarissen van justitie uit derde landen die bij Eurojust zijn aangesteld, bij aan de snelle en efficiënte samenwerking tussen de autoriteiten van deze derde landen en de EU-lidstaten. Bovendien stelt het netwerk van justitiële contactpunten van Eurojust in derde landen Eurojust en de nationale autoriteiten in staat om verbinding te leggen met rechtsgebieden overal ter wereld om samenwerking te vergemakkelijken en versnellen, ook in TB-zaken.

Teneinde de EU-lidstaten zo goed mogelijk te ondersteunen is Eurojust nauw blijven samenwerken met zijn belangrijke partner Europol. Dit zorgt voor complementariteit bij de bijstand die de nationale autoriteiten wordt geboden, in overeenstemming met de respectieve mandaten van de twee agentschappen.

Gezien het fundamentele belang van het delen van informatie is Eurojust op 1 september 2019, in samenwerking en in overleg met de EU-lidstaten, gestart met het Europees gerechtelijk register voor terrorismebestrijding ('Counter-Terrorism Register' – CTR). Het CTR is een uniek operationeel instrument op EU-niveau, waarbij informatie wordt verzameld over lopende en afgesloten gerechtelijke TB-procedures in de EU-lidstaten. Deze informatie wordt aan Eurojust verstrekt op grond van [Besluit 2005/671/JBZ van de Raad](#) van 20 september 2005 betreffende informatie-uitwisseling en samenwerking in verband met strafbare feiten van terroristische aard. Het CTR heeft in hoofdzaak als doel het vaststellen van 1) mogelijke verbanden tussen gerechtelijke procedures en 2) mogelijke coördinatiebehoeften, waarbij de geldende regels inzake gegevensbescherming en de vertrouwelijkheid en eigendom van de informatie volledig in acht wordt genomen.

De doorgifte aan Eurojust van nauwkeurige en actuele informatie over gerechtelijke TB-procedures leidt tot concrete en tastbare voordelen voor de EU-lidstaten en draagt bij aan een efficiëntere signalering van verbanden tussen nationale gerechtelijke procedures op grond van CTR-informatie. De koppelingen kunnen de nationale autoriteiten helpen een beter begrip te krijgen van de internationale dimensie van een terroristische cel en/of activiteit en kunnen nationale autoriteiten uitgebreidere mogelijkheden verschaffen voor samenwerking en coördinatie. Bij TB-procedures waarvan voorheen niet bekend was dat ze betrekking hadden op andere staten, kan het CTR helpen internationale verbanden op te sporen die de grensoverschrijdende aard van terroristische cellen en/of activiteiten aan het licht brengen. Door de CTR-informatie in het casemanagementsysteem van Eurojust in te voegen, wordt het ook mogelijk verbanden te signaleren tussen TB-procedures en procedures aangaande andere vormen van ernstige en georganiseerde misdaad.

Als de verbanden worden bevestigd, kunnen de EU-lidstaten baat hebben bij de coördinatiemechanismen die Eurojust biedt. Eurojust kan de nationale autoriteiten helpen hun onderzoeks- en samenwerkingsbehoeften preciezer in te schatten, nationale inspanningen te coördineren en gemeenschappelijke of samenwerkende vervolgingsstrategieën te bevorderen om betere operationele resultaten te behalen en het succes van onderzoeken en vervolgingen te garanderen.

Op basis van de ervaring die is opgedaan met het coördineren van TB-onderzoeken en -vervolgingen

en de behoefte aan efficiënte ondersteuning van nationale autoriteiten, heeft Eurojust de volgende prioriteitsgebieden benoemd waarop het agentschap in 2020 zijn inspanning en middelen wil richten:

- de efficiënte en tijdige coördinatie van TB-onderzoeken en -vervolgingen om de onderzoeken en vervolgingen van de EU-lidstaten te laten slagen;
- verdere implementatie van het CTR om het tijdig en uitgebreid delen van informatie over gerechtelijke TB-procedures te verbeteren, het vermogen te optimaliseren om verbanden tussen procedures vast te stellen en efficiënte follow-up van elk verband te garanderen;
- de coördinatie van justitiële samenwerking om slachtoffers van terrorisme te ondersteunen en hun rechten te garanderen;
- het delen van ervaring en input voor discussies op EU-niveau betreffende justitiële samenwerking, uitwisseling van informatie over terroristische misdrijven en uitdagingen en beste praktijken bij de gerechtelijke respons op terrorisme om de veranderende aard van de terroristische dreiging aan te pakken.